

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

08 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte – Timofti Vladimir,
Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena și Boico Victor

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu, de inculpat și de către avocatul Marinescu Dumitru în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 septembrie 2019, în cauza penală în privința lui

Munteanu Gheorghe XXXXX, născut la
xxxxx, originar și domiciliat xxxxx

prima instanță: 26.09.2018 – 08.04.2019

instanța de apel: 24.06.2019 – 19.09.2019

instanța de recurs ordinar: 18.12.2019 – 08.09.2020

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Hâncești (sediul Central) din 08 aprilie 2019, Munteanu Gheorghe a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 201¹ alin. (3) lit. c) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 10 (zece) ani, cu executare în penitenciar de tip închis.

2. În sentință, prima instanță a constatat în fapt că: Munteanu Gheorghe, întreținând relații de concubinaj cu xxxxx timp de 5 ani, cu care locuia în gospodăria sa proprie situată în xxxxx, în seara zilei de 02 octombrie 2012, între orele 18:00 și 20:00, fiind în stare de ebrietate alcoolică, în rezultatul unui conflict cu concubina sa, acționând cu intenție directă și urmărind scopul de a-i cauza acesteia suferințe fizice și psihice, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile, dorind în mod conștient survenirea acestor urmări, i-a aplicat ultimei multiple lovituri cu pumnii, picioarele și o cârjă peste tot corpul, după care fiul acesteia, xxxxx, care locuia împreună cu ei, fiind în stare de ebrietate alcoolică, în rezultatul unui conflict cu mama sa, știind cu bună seamă că dânsa a fost maltrată de Munteanu Gheorghe, el, acționând cu intenție directă și urmărind scopul de a-i cauza ultimei și în continuare suferințe fizice și psihice, i-a aplicat multiple lovituri cu pumnii și picioarele peste tot corpul. În

rezultatul vătămarilor corporale și șocului traumatic, la 04 februarie 2012, xxxxx a decedat.

Conform raportului de expertiză medico-legală nr. 197C din 04 octombrie 2012, s-a concluzionat că moartea xxxxx a survenit în urma șocului traumatic-hemoragic dezvoltat pe fundal de traumatism asociat: traumă închisă toraco-abdominală cu fracturi ale coastelor 8, 9, 10, 11, 12 din dreapta și 1, 2, 10, 11, 12 din stânga cu rupturi ale pleurei parietale și hemotorace pe dreapta circa 200 ml, ruptură a mezoului cu hemoperitoneum circa 500 ml, fractura ambelor oase ale antebrațului drept și echimoze foarte multe, masive pe cap, corp, membre, plagă, infiltrări sangvine masive în țesuturile moi ale capului, corpului, membrelor, și, conform acestui criteriu se califică, ca vătămări corporale grave, fiind în legătură directă cu survenirea morții.

Prima instanță a încadrat aceste acțiuni ale inculpatului în baza art. 201¹ alin. (3) lit. c) Cod penal, conform indicilor calificativi: „*acțiunea intenționată, manifestată fizic și verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a provocat decesul victimei*”.

3. Procurorul a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia în partea nesoluționării chestiunii privind plata cheltuielilor judiciare, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, prin care să se încaseze din contul inculpatului cheltuielile judiciare în mărime de 20 464, 1 lei.

3.1 În argumentarea apelului, a invocat că la 23 septembrie 2018, Munteanu Gheorghe a fost reținut în Republica Moldova, fiind extrădat din Federația Rusă, iar prin certificatul eliberat de Inspectoratul General al Poliției și documentele aferente, prezentate în prima instanță, se confirmă că în legătură cu extrădarea lui Munteanu Gheorghe, statul a suportat cheltuieli în mărime de 20 464, 1 lei.

A făcut trimitere la prevederile art. 227 alin. (1) și (3) și 229 alin. (1)-(2) Cod de procedură penală, afirmând că deși acuzarea a solicitat încasarea acestor cheltuieli judiciare din contul inculpatului, prima instanță nu s-a expus asupra cerinței date.

4. Avocatul Bernicova Marina în numele inculpatului a contestat sentința cu apel, solicitând casarea totală a acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat de sub învinuirea de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (3) lit. c) Cod penal.

4.1 În argumentarea apelului, a susținut că în ordonanța din 04 octombrie 2012, este indicat că la 02 octombrie 2012, aproximativ la ora 17.00, xxxxx, aflându-se în stare de ebrietate în gospodăria lui Munteanu Gheorghe situată pe xxxxx, intenționat a aplicat mai multe lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului mamei sale xxxxx, soldate cu vătămări corporale care au provocat decesul victimei.

Totodată, a specificat că prin sentința Judecătorei Hâncești din 20 iunie 2013, xxxxx a fost condamnat pentru aceea că locuind împreună cu mama sa, xxxxx, în gospodăria concubinului ei, Munteanu Gheorghe, în xxxxx, în seara zilei de 02 octombrie 2012, în jurul orelor 18.00–20.00, fiind în stare de ebrietate alcoolică, în rezultatul unui conflict cu mama sa, cunoscând faptul că aceasta a fost maltrată în aceeași seară de către concubinul ei, Munteanu Gheorghe, acționând cu intenție directă și urmărind scopul de a-i cauza ultimei în continuare suferințe fizice și psihice, realizând caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și dorind conștient survenirea acestor urmări, i-a aplicat mamei sale multiple lovituri cu pumnii și picioarele peste tot corpul, care au dus la decesul acesteia.

Astfel, a subliniat că nu este clar din care motiv în prezenta cauză s-a reținut că nu doar loviturile aplicate de xxxxx, ci și loviturile aplicate de Munteanu Gheorghe, au dus la decesul xxxxx.

A considerat că la baza învinuirii aduse lui Munteanu Gheorghe au stat doar declarațiile lui xxxxx, pe care acesta le-a dat ca o tactică de apărare, știind că Munteanu Gheorghe nu se află în țară.

A arătat că Munteanu Gheorghe a fost audiat ca martor la 04 octombrie 2012, relatând ceea ce cunoaște în legătură cu cazul dat, menținându-și versiunea expusă până în prezent, iar având o stare materială dificilă, a plecat să muncească peste hotarele Republicii Moldova și nu a știut că la 13 decembrie 2012, a fost emisă o ordonanță de punere a sa sub învinuire.

A precizat că, acuzarea nu a exclus din materialele dosarului procesul-verbal din 04 octombrie 2012 de audiere a lui Munteanu Gheorghe în calitate de martor, ceea ce contravine prevederilor art. 290 alin. (1) Cod de procedură penală, iar prima instanță nu a dat apreciere acestei circumstanțe, cu toate că apărarea a invocat-o.

A relevat că martorii Culeac Maxim și Pruteanu Gheorghe au declarat în ședința primei instanței că nu au văzut ca inculpatul să o maltrateze pe victimă, iar procurorul a insistat ca să fie date citirii declarațiile date de Pruteanu Gheorghe la urmărirea penală, cu toate că acesta a afirmat că la urmărirea penală a dat declarații „după o beție” și că, de fapt, doar a semnat, fără să citească, ceea ce a scris polițistul.

A notat că prima instanță nu a înlăturat divergențele între declarațiile martorului minor xxxxx date în ședința instanței și la urmărirea penală, mai ales în condițiile în care acest martor avea o vârstă fragedă la data comiterii infracțiunii.

A indicat că Munteanu Gheorghe a fost privat de libertate în Federația Rusă în legătură cu acest caz încă la data de 23 septembrie 2017, însă prima instanță a omis să includă în termenul de pedeapsă și termenul extradării lui Munteanu Gheorghe, ceea ce contravine prevederilor art. 61² din Protocolul

din 28 martie 1997 la Convenția privind asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală.

5. Inculpatul a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia.

5.1 În argumentarea apelului, a invocat că prima instanță neîntemeiat și-a bazat soluția pe declarațiile martorului Pruteanu Gheorghe date la urmărirea penală și nu a permis audierea în calitate de martori a vecinilor inculpatului.

A afirmat că prima instanță a admis o eroare gravă de fapt.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 septembrie 2019, au fost respinse ca nefondate apelurile declarate de procuror, de avocatul Bernicova Marina în numele inculpatului și de inculpat, cu menținerea sentinței.

6.1 În motivarea soluției emise, instanța de apel a indicat că prima instanță corect a reținut faptele și circumstanțele cauzei, just ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului în baza art. 201¹ alin. (3) lit. c) Cod penal.

Astfel, instanța de apel a relevat că vinovăția inculpatului în baza art. 201¹ alin. (3) lit. c) Cod penal este dovedită pe deplin, în afara oricăror dubii rezonabile, printr-un sistem de probe pertinente, concludente, utile și veridice, care coroborează între ele, și anume prin declarațiile succesului victimei, Tărchilă Natalia, (f.d. 223-227, vol. I) și ale martorilor Pruteanu Gheorghe (f.d. 228-229, vol. I), Culeac Maxim (f.d. 230-232, vol. I), Șian Tatiana (f.d. 233-234, vol. I) și Șian Mihail (f.d. 240, vol. I), date în ședința de judecată a primei instanțe, precum și prin informația 903 din 04 octombrie 2012 (f.d. 4, vol. I), procesul-verbal din 04 octombrie 2012 de cercetare la fața locului a gospodăriei lui Munteanu Gheorghe (f.d. 5-6, vol. I), raportul de expertiză medico-legală nr. 197C din 04 octombrie 2012 (f.d. 23-25, vol. I) și procesul-verbal din 28 noiembrie 2012 de percheziție a gospodăriei lui Munteanu Gheorghe (f.d. 33, vol. I).

Instanța de apel a considerat că este neîntemeiată versiunea apărării precum că inculpatul nu ar fi comis infracțiunea incriminată, această versiune reprezentând doar o tentativă de eludare a răspunderii penale.

Aici, instanța de apel a respins argumentul apărării precum că, acuzarea și-a schimbat poziția ce ține de persoana a cărei lovituri au provocat decesul victimei, calificând acest argument ca o poziție de apărare.

În ceea ce privește pedeapsa inculpatului, instanța de apel, conducându-se de prevederile art. 61 și 75 alin. (1) Cod penal și reliefând caracterul prejudiciabil al infracțiunii comise și persoana inculpatului, a concluzionat că este corect și echitabil ca inculpatului să-i fie stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 10 ani.

Cu referire la cheltuielile judiciare, instanța de apel a citat prevederile art. 227 și 229 alin. (1)-(2) Cod de procedură penală, menționând că sentința este legală și întemeiată și în această parte.

7. Decizia instanței de apel a fost contestată cu recurs ordinar în termen de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu, prin care invocând prevederile **art. 427 alin. (1) pct. 6)** Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei în partea chestiunii privind plata cheltuielilor judiciare și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată.

7.1 În argumentarea recursului, procurorul a reiterat cele expuse în cererea de apel, menționând că prin modificările operate prin Legea nr. 316 din 22 decembrie 2017, în vigoare din 09 februarie 2018, a fost exclus alin. (2) al art. 143 Cod de procedură penală.

A indicat că temeiul încasării de la inculpat a cheltuielilor judiciare, inclusiv a cheltuielilor legate de extrădarea inculpatului, rezidă în fapta infrațională a inculpatului, deoarece dacă aceasta nu ar fi fost săvârșită, nu ar exista nici cheltuieli judiciare.

Consideră că instanța de apel, contrar prevederilor art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală, nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelul acuzării ce vizează nesoluționarea de către prima instanță a chestiunii privind plata cheltuielilor judiciare.

8. Decizia instanței de apel a fost contestată cu recursuri ordinare în termen de către inculpat, prin care fără a invoca unul din temeiurile pentru recurs prevăzute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a solicitat casarea totală a deciziei și sentinței, cu dispunerea rejudecării cauzei de către prima instanță.

8.1 În argumentarea recursurilor, inculpatul a susținut că prima instanță nu urma să țină cont de declarațiile pe care martorul Pruteanu Gheorghe le-a dat la urmărirea penală, or în ședința de judecată acesta a explicat că a semnat procesul-verbal de consemnare a declarațiilor, scris de polițist, fără să-l citească.

A afirmat că prima instanță nu a audiat toți martorii care au fost la locul faptei și nu a fost audiat nici condamnatul Tărchilă Vladimir, însă au fost audiați martori care nu sunt în stare să comunice nimic important despre săvârșirea infracțiunii, dând declarații false.

A menționat că martorul Papanaga Constantin, care a declarat că nu ține minte nimic relevant, a fost probabil influențat în acest sens.

A invocat că prima instanță neîntemeiat nu a permis audierea în calitate de martori a vecinilor inculpatului, iar judecătorii din apel nu au luat cunoștință de materialele cauzei.

9. Decizia instanței de apel a fost contestată cu recurs ordinar în termen de către avocatul Marinescu Dumitru în numele inculpatului, prin care invocând prevederile **art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8)** Cod de procedură penală, a solicitat casarea totală a deciziei și sentinței, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

9.1 În argumentarea recursului, avocatul în numele inculpatului a evidențiat că instanțele de fond au admis o eroare gravă de fapt, totodată acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele infracțiunii incriminate.

A menționat că Munteanu Gheorghe a dat aceleași declarații atât la urmărirea penală, cât și în ședințele de judecată, pe când Tărchilă Vladimir și-a modificat declarațiile de nenumărate ori, dând vina pe Munteanu Gheorghe ca o tactică de apărare.

A relevat că martorul Culeac Maxim a declarat în ședința primei instanței că nu a văzut ca inculpatul să o maltrateze pe victimă, iar martorul Pruteanu Gheorghe – că Munteanu Gheorghe îi spunea lui Tărchilă Vladimir să se liniștească.

10. Judecând recursurile ordinare declarate în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise din considerentele ce urmează.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță.

Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată urmând să conțină răspuns la toate motivele invocate.

După cum rezultă din materialele cauzei, titularii cererilor de recurs invocă drept temeiuri pentru declararea recursului prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazurile când *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței precum și când nu au fost întrunite elementele infracțiunii.*

Examinând argumentele recursurilor prin prisma temeiurilor de casare invocate, Colegiul penal constată că acestea parțial și-au găsit confirmare în speța dedusă judecății, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, din considerentele ce urmează.

10.1. Cu referire la argumentele expuse de către partea acuzării în recursul declarat, Colegiul penal lărgit consideră că acestea sunt întemeiate, întrucât analizând materialele cauzei se atestă că prin ordonanța din 13 decembrie 2012, lui Munteanu Gheorghe i-a fost înaintată învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (3) lit. c) Cod penal, fiindu-i înmănată la aceeași dată în prezența apărătorului.

La 19 decembrie 2012 a fost emisă ordonanța privind pornirea investigațiilor în vederea găsirii învinuitului Munteanu Gheorghe, ulterior la 28 decembrie 2012 fiind dispusă suspendarea urmăririi penale.

După care, Procuratura Republicii Moldova a fost informată de Procuratura Generală a Federației Ruse despre reținerea lui Munteanu Gheorghe, fiind inițiată procedura de extrădare.

Potrivit certificatului eliberat de Direcția Finanțe a Inspectoratului General al Poliției din 08 octombrie 2018 (f.d. 131, vol. 1), cheltuielile suportate pentru extrădarea lui Munteanu Gheorghe au fost suportate din contul bugetului de stat și constituie suma de 20464,10 lei.

În asemenea circumstanțe, Colegiul penal lărgit notează că Munteanu Gheorghe avea cunoștință despre derularea procesului penal în care era vizat, întrucât acesta de către organul de urmărire penală a fost recunoscut în calitate de învinuit. Necătând la aceasta, inculpatul s-a eschivat de la urmărirea penală, părăsind teritoriul Republicii Moldova cu scopul de a evita răspunderea penală, săvârșind astfel un abuz procesual, punând statul în situația de a suporta cheltuieli pentru căutarea internațională, reținerea și extrădarea lui.

Din actele dosarului rezultă că urmărirea penală s-a desfășurat din anul 2012 până în 2018, în privința lui Munteanu Gheorghe fiind deschis dosar de căutare, iar în urma investigațiilor de căutare stabilindu-se că persoana căutată se află în Federația Rusă. Astfel, a avut loc suspendarea și amânarea procedurii de urmărire penală, toate aceste cheltuieli suportate de stat

datorându-se doar acțiunilor intenționate ale inculpatului. Eschivarea de la prezentarea la organul de urmărire penală și procedura de extrădare a lui Munteanu Gheorghe, fiindu-i imputabilă exclusiv ultimului, care s-a soldat cu suportarea de către stat a cheltuielilor în mărime de 20464,10 lei.

Potrivit art. 227 Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, normă generală, care nu obligă statul să suporte cheltuielile, ci să le achite la momentul necesar pentru a facilita operativitatea acțiunilor organului de urmărire penală și pentru a nu condiționa încălcarea termenului rezonabil prin încasarea cheltuielilor judiciare de la părțile în proces.

Inculpatul, acționând cu rea-credință și sustrăgându-se de la urmărirea penală, a cauzat statului cheltuieli judiciare nejustificate necesare pentru extrădarea acestuia. Astfel, ținând cont de conduita procesuală culpabilă a inculpatului, atât instanța de fond cât și instanța de apel au abordat insuficient raționalitatea încasării de la inculpat, în contul bugetului de stat cheltuielile judiciare legate de extrădarea acestuia din Federația Rusă în Republica Moldova, prin mecanismele prevăzute de legislația procesual penală.

Deși, conform art. 227 alin. (2) pct. 5) și alin. (3), 535 Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală și se plătesc din sumele alocate de stat, dacă legea nu prevede altă modalitate. Cheltuielile legate de acordarea asistenței juridice le suportă partea solicitantă pe teritoriul țării sale dacă nu este stabilit un alt mod de acoperire a cheltuielilor în condiții de reciprocitate sau prin tratat internațional, precum și potrivit art. 11 alin. (1), 82 alin. (1) din Legea 371-XVI din 01.12.2006, în vigoare din 02.02.2007, cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, cheltuielile de îndeplinire a cererii de asistență juridică sunt suportate, de regulă, de statul solicitat. Cheltuielile aferente procedurii de extrădare efectuate pe teritoriul său le suportă Republica Moldova prin bugetele autorităților și instituțiilor implicate. Conform art. 24 alin. (1) din Convenția europeană de extrădare din 13.12.1957, în vigoare din 31.12.1997, cheltuielile ocazionate de extrădare pe teritoriul părții solicitate vor fi în sarcina acestei părți. Prin urmare, cheltuielile de extrădare sunt catalogate ca judiciare, fiind suportate de Republica Moldova prin bugetele autorităților și instituțiilor implicate.

Însă, în același timp, potrivit art. 385 alin. (1) pct. 14) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată este obligată să soluționeze cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare.

Conform art. 229 alin. (1) - (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență

juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Achitarea cheltuielilor judiciare poate fi suportată și de condamnatul care a fost eliberat de pedeapsă sau căruia i-a fost aplicată pedeapsă, precum și de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeiuri de nereabilitare. Instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.

Prin urmare se atestă că instanța de apel a analizat superficial materialele cauzei în partea compensării cheltuielilor judiciare suportate în speță pentru extrădarea inculpatului Munteanu Gheorghe, fapt prin care se atestă prezența temeiului de casare prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și anume că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul părții acuzării, totodată hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, situație ce atrage după sine casarea acesteia cu remiterea la rejudecare.

10.2. Cu referire la recursurile părții apărării, Colegiul penal lărgit consideră că acestea sunt întemeiate, în acest sens menționând că potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În pofida acestor prevederi legale, instanța de apel nu s-a expus și nu a oferit nici o apreciere următoarelor motive esențiale invocate în apelurile părții apărării, și anume:

Instanța de apel nu s-a expus în nici un fel la argumentul apărării prin care se invocă faptul, că prin sentința Judecătoriei Hîncești din 20 iunie 2013, xxxxx, care este fiul părții vătămate xxxxx, a fost condamnat în baza art. 201¹ alin. (3) lit. c) Cod penal, pentru faptul, că ultimul a aplicat lovituri cu pumnii și picioarele mamei sale, care au dus la decesul acesteia. Criticând sentința de condamnare a lui Munteanu Gheorghe, apărarea a invocat că în speță, prima instanță nu a elucidat din care considerente s-a ajuns la concluzia, că nu doar loviturile aplicate de Tărchilă Vladimir, dar și loviturile aplicate de Munteanu Gheorghe, au dus la decesul părții vătămate Tărchilă Tatiana, însă aceste argumente au fost lăsate fără apreciere de către instanța de apel.

Atât în fața primei instanțe, cât și în cererea de apel apărarea a invocat că la f.d. 14 vol. I, este anexat procesul-verbal din 04 octombrie 2012 de audiere a lui Munteanu Gheorghe în calitate de martor, iar acuzarea nu a

soluționat soarta acestei probe în coraport cu prevederile art. 290 alin. (1) Cod de procedură penală, însă aceste argumente au rămas fără soluționare.

La fel, din conținutul deciziei recurate nu rezultă că instanța de apel a elucidat divergențele între declarațiile date de martorul Pruteanu Gheorghe la urmărirea penală și în ședința de judecată, precum și dintre declarațiile martorului minor xxxxx date în ședința primei instanțe și la urmărirea penală, mai ales în condițiile în care acest martor avea o vârstă fragedă la data comiterii infracțiunii, cu toate că aceste aspecte au fost evidențiate în cererea de apel.

Astfel, Colegiul penal lărgit a stabilit că deși partea apărării a invocat motivele respective, solicitând instanței de apel aprecierea acestora în vederea justei soluționări a cauzei, această instanță a trecut cu vederea aspectele descrise, fără a le acorda aprecierea cuvenită, fapt care afectează decizia contestată, or, instanța de apel în temeiul prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, are obligația să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Totodată, potrivit art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

În sensul dat, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel s-a limitat doar la preluarea constatărilor primei instanțe, însă fără a înfăptui o analiză minuțioasă și completă a tuturor circumstanțelor cauzei, importante pentru justa soluționare a cauzei.

De altfel, din analiza textului deciziei supuse recursului, se atestă că, instanța de apel a trecut în revistă probatoriul administrat în dosar fără a oferi aprecierea acestora așa cum o cer prevederile art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală și prevederile art. 414 alin. (2) și (6) Cod de procedură penală, potrivit cărora instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

În pofida necesității respectării stricte a prevederilor legale menționate, în prezenta cauză, instanța de apel și-a bazat concluziile despre vinovăția inculpatului Munteanu Gheorghe în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (3) lit. c) Cod penal, pe următoarele probe: *declarațiile succesului victimei, Tărchilă Natalia (f.d. 223-227, vol. I) și ale martorilor Pruteanu Gheorghe (f.d. 228-229, vol. I), Culeac Maxim (f.d. 230-232, vol. I), Șian Tatiana (f.d. 233-234, vol. I) și Șian Mihail (f.d. 240, vol. I), date în ședința de judecată a primei instanțe, precum și prin informația 903 din 04 octombrie 2012 (f.d. 4, vol. I), procesul-verbal din 04 octombrie 2012 de cercetare la fața*

locului a gospodăriei lui Munteanu Gheorghe (f.d. 5-6, vol. I), raportul de expertiză medico-legală nr. 197C din 04 octombrie 2012 (f.d. 23-25, vol. I) și procesul-verbal din 28 noiembrie 2012 de percheziție a gospodăriei lui Munteanu Gheorghe (f.d. 33, vol. I), însă care în primul rând, nu au fost cercetate în ședința de judecată a instanței de apel, întrucât nu sunt reflectate în procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d. 17-19; 24-28 vol. II), iar în rândul doi, instanța de apel în decizie a trecut în revistă aceste probe fără a le oferi o apreciere fiecărei în parte, așa cum stipulează prevederile art. 101 Cod de procedură penală.

Colegiul penal lărgit remarcă faptul că în conformitate cu prevederile art. 413 alin. (1) Cod de procedură penală, la judecarea apelului se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță, iar conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

În corespundere cu art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată.

Potrivit practicii judiciare constante, una din condițiile adoptării unei sentințe legale este corespunderea părții descriptive a ei cu circumstanțele constatate în ședința de judecată. La întocmirea ei, instanța trebuie să îndeplinească cerințele art. 394 Cod de procedură penală și să soluționeze toate chestiunile prevăzute în art. 385 Cod de procedură penală, în aceeași consecutivitate.

Colegiul penal notează, că hotărârile pronunțate de instanțele de fond trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

Potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a drepturilor omului, în primul rând, rolul instanțelor judecătorești naționale este să decidă asupra admisibilității probelor, precum și asupra relevanței și ponderii acestora pentru pronunțarea deciziei judecătorești. Rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite.

Prin urmare, dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar și obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse (*§ 30, 31 cauza Fomin vs R. Moldova, decizia din 11 octombrie 2011*).

Sub acest aspect, Colegiul penal notează că, partea apărării în apelurile sale a invocat necesitatea audierii vecinilor inculpatului precum și a lui

Tărchilă Vladimir, care în opinia acestora pot elucida unele circumstanțe pentru justa soluționare a cauzei, însă instanța de apel și la acest capitol nu a oferit careva răspuns, trecând peste această solicitare, ținând cont de faptul că partea apărării a solicitat achitarea inculpatului, fapt care în opinia instanței de recurs poate afecta drepturile inculpatului la un proces echitabil.

Un alt aspect esențial care la fel nu a fost elucidat corespunzător atât de către prima instanță cât și de instanța de apel, reprezintă faptul că, în sentință, prima instanță a indicat că termenul executării pedepsei urmează a fi calculat din data pronunțării sentinței 08 aprilie 2019, cu includerea în acest termen a perioadei aflării acestuia în stare de arest de la 23 septembrie 2018, până la 08 aprilie 2019, însă Colegiul penal lărgit atestă că deși potrivit procesului-verbal de reținere, Munteanu Gheorghe a fost reținut în Republica Moldova la 23 septembrie 2018 (f.d. 65-66 vol. I), la materialele cauzei este informația prezentată de către Procuratura Generală, potrivit căreia Munteanu Gheorghe a fost reținut la 23 septembrie 2017, în Federația Rusă (f.d.48, vol. 1), de către autoritățile acestui stat fiind solicitate prezentarea actelor în vederea extradării acestuia în Republica Moldova. În acest sens instanțele de fond urmau a include în termenul de pedeapsă și termenul extradării lui Munteanu Gheorghe, or în caz contrar acest fapt contravine prevederilor art. 10 al Legii nr. 371-XVI din 01.12.2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală, potrivit cărora durata arestului efectuat în străinătate în îndeplinirea unei cereri de asistență juridică formulate de autoritatea Republicii Moldova în temeiul Codului de procedură penală și al prezentei legi este luată în calcul în cadrul procedurii penale a Republicii Moldova și se compută din durata pedepsei aplicate de instanța judecătorească națională.

Față de considerentele mai sus arătate, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia, că la judecarea cauzei instanța de apel a admis erori, care nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs ordinar. Erorile menționate sunt erori de drept procedural și se încadrează în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece se referă la procedura de motivare a soluției instanței de apel și se consideră temei de recurs.

Totodată, instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art. art. 93, 95, 101 Cod de procedură penală, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apeluri, iar în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, ce prevăd procedura de

rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesuale penale asupra tuturor motivelor invocate în cererile de apel, să verifice și să aprecieze minuțios probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să dea apreciere convenită fiecărei probe examinate și toate în ansamblu, și să argumenteze clar și motivat concluziile sale în decizia adoptată.

11. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Se admit recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu, de inculpat și de către avocatul Marinescu Dumitru în numele inculpatului, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 septembrie 2019, în cauza penală în privința lui Munteanu Gheorghe xxxxx și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la **22 octombrie 2020.**

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor